

Anti Pestprotocol

Basisschool Beppino Sarto

Inleiding:

Basisschool Beppino Sarto moet een veilige plaats zijn voor *alle* kinderen. Talloze activiteiten vinden plaats om te voorkomen, dat dit niet het geval is*.

Mocht dit ondanks deze inspanningen niet lukken, dan wordt z.s.m. actie ondernomen; zo ook wanneer een leerling ondanks alle gemaakte groeps- en schoolafspraken gepest wordt. Dit rechtvaardigt het opstellen en werken met een *pestprotocol*.

Door het hebben van een pestprotocol geeft basisschool Beppino Sarto aan ook het voorkomen en bestrijden van pesten een belangrijk onderwerp te vinden. Een pestprotocol geeft alle betrokkenen houvast over hoe te handelen bij pestproblematiek.

Inhoud van een pestprotocol:

In een pestprotocol vind je:

- afspraken die worden gemaakt om pesten te voorkomen
- een aanpak die gehanteerd wordt, wanneer pesten zich voordoet

Voorwaarden:

Een pestprotocol werkt, wanneer:

- het door leerlingen, teamleden en ouders samen gemaakt is
- alle betrokkenen het document 'ondertekenen'
- iedereen (leerlingen, teamleden en ouders) kennis heeft van het pestprotocol en de daarin gemaakte afspraken
- het regelmatig met leerlingen besproken wordt
- het wordt besproken op team- en MR bijeenkomsten (evaluatie en bijstellen)
- het minimaal één keer per jaar expliciet onder de aandacht van alle ouders wordt gebracht
- de inhoud specifiek en praktijkgericht is
- het pestprotocol in samenhang met andere beleidsplannen (gedragscode, school- en jaarplan) is

N.B.:

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokkenen:

Leerlingen (gepeste kinderen, degene die pest, de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders van zowel de gepeste leerling, als de leerling die pest. Het pestprotocol maakt op onze school onderdeel uit van de gedragscode.

Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dit snel mogelijk signaleren en hiertegen meteen duidelijk stelling nemen.

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon noodzakelijk.

Een effectieve manier om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de kinderen. Kinderen formuleren daarbij *zelf* de regels.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar hierop attenderen.

Wat is Pesten:

We spreken van pesten als een persoon herhaaldelijk wordt getreiterd en over een langere periode blootstaat aan negatieve acties door één of meer personen. Pesten is niet alleen iemand slaan of schoppen (lichamelijk geweld), maar ook iemand geestelijk pijn doen. Dit kan plaatsvinden op school, buiten school, en ook digitaal.

Afspraken die je met elkaar *kunt* maken om pesten te voorkomen zijn:

- Ik doe aardig tegen een ander
- Ik help een ander
- Ik ben voorzichtig met de spullen van een ander
- Ik noem iemand bij zijn/ haar 'echte' naam
- Wanneer ik kwaad ben, probeer ik dit uit te praten
- Word ik gepest, dan praat ik er over met de juffrouw/ meester en mijn ouders
- Iedereen mag zichzelf zijn
- Iedereen mag meespelen
- Nieuwe kinderen zijn welkom. Ik help ze een plaatsje binnen de groep te krijgen

Vormen van pestgedrag:

- Verbale pesterijen: iemand uitschelden, bijnamen geven of beledigen
- Sociale pesterijen: iemand buitensluiten
- Mentale pesterijen: iemand bedreigen of dingen laten doen. Dit soort pesterijen vindt vaker na school plaats dan op school
- Fysieke pesterijen: iemand opzettelijk pijn doen door te schoppen, slaan, krabben, duwen, aan haren trekken, enz.
- Materiële pesterijen: iemands spullen stelen, beschadigen of verstoppert
- Digitaal pesten: dit is een nieuwe uitingsvorm van het traditionele pesten. Vervelende berichten sturen via apps, e-mail

Signalen van pesten kunnen zijn:

- Een kind heeft angst om naar school te gaan
- Het heeft weinig of geen vrienden
- Het vervalt in vroeger gedrag, zoals weer in bed plassen of weer gaan duimen
- Het heeft last van concentratiestoornissen, waardoor de schoolprestaties achteruit gaan
- Het heeft geen eetlust
- Het is boos en/of gespannen thuis en wordt snel kwaad
- Het huilt snel
- Het heeft last hebben van buikpijn, hoofdpijn, misselijkheid
- Het komt thuis uit school met kapotte kleren en beschadigde boeken
- Het heeft verdacht vaak kneuzingen, verwondingen en blauwe plekken
- Het wordt niet uitgenodigd voor feestjes!
- Het fietst of loopt vaak alleen naar school
- Het slaapt onrustig en droomt vervelend
- Het neemt geen klasgenootjes (meer) mee naar huis

Signalen van pesten op school:

- Een kind wordt nooit bij de eigen naam genoemd
- Er worden zogenaamde leuke opmerkingen gemaakt over het kind

- Een kind krijgt vaak de schuld van iets;
- Er worden briefjes doorgegeven met de naam van het kind erop
- Er worden opmerkingen gemaakt over de kleding
- Een kind is vaak alleen, wordt geïsoleerd
- Een kind wordt na schooltijd opgewacht, geschopt of geslagen
- Een kind wordt op weg naar huis achterna gelopen of gereden
- Er wordt door andere kinderen naar het huis van het kind gegaan
- Er worden bezittingen van een kind afgepakt
- Er wordt naar een kind geschreeuwd of gescholden
- Een kind wordt bedreigd, gepest via internet

Signalen voor de leerkracht:

- De leerling die gepest wordt, is vaak betrokken bij opstootjes in de klas of op de speelplaats
- De leerling is vaker afwezig; gaat niet graag naar school
- De leerling zoekt de veiligheid van de leerkracht vaak op
- De leerling wordt vaak met een bijnaam aangesproken door klasgenoten
- Het kind heeft vaak psychosomatische klachten (hoofdpijn, buikpijn)
- De schoolresultaten van de leerling gaan opeens achteruit
- De leerling wordt dikwijls als laatste gekozen bij het indelen van groepjes (sportles, groepswork)
- De leerling isoleert zich van de anderen, soms met één vriend(in)
- De leerling is vaak alleen en buitengesloten tijdens pauzes en tijdens het overblijven
- De leerling blijft dicht bij de onderwijzer staan tijdens pauzes en tijdens het overblijven
- Opvallend vaak zijn er spullen kapot of verdwenen bij de leerling
- De leerling is vaak betrokken bij vechtpartijtjes, scheldpartijen, etc.
- De leerling is vaak het mikpunt van "grapjes". Pen weggooien, stoel wegzetten, etc.
- De leerling gedraagt zich gestrest, ongelukkig, depressief
- De leerling gedraagt zich schichtig, schrikt snel, durft iemand niet aan te kijken, etc.
- De sfeer in de klas is niet goed
- De leerkracht voelt intuïtief aan dat er "iets" niet klopt in de klas en kan er maar niet de vinger achter krijgen wat het is

Stappenplan – Wat te doen wanneer pest gedrag zich voordoet

De groep:

Leraren hebben *een sleutelrol*. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leraren worden ondersteund door *de intern begeleider* die, mocht het nodig zijn, ook buiten de klas met individuele kinderen of met groepjes kinderen aan de slag gaat.

De ouders:

Wanneer de leerkracht pestgedrag signaleert, bespreekt hij/ zij dit met de interne begeleider. Afhankelijk van de ernst van de zorg, worden de ouders van het gepeste kind hiervan op de hoogte gesteld. Indien noodzakelijk vindt er een door school georganiseerd gesprek plaats met alle betrokken ouders uit de groep met als doel een oplossing voor het probleem te vinden. De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en het kind dat pest in overleg met de ouders, de interne begeleider en/of externe deskundigen.

Hulp aan het gepeste kind:

Kinderen die worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Een enkel gepest kind gaat zelf uitdagen. Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd', in de zin van 'reacties op het er niet bij horen'. In dit geval zijn bijvoorbeeld een sociale vaardigheidstraining, op zelfverdediging gaan, kanjertraining goede interventies.

Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen, luisteren en vragen stellen: hoe en door wie wordt er gepest?
- Aangeven dat pesten, buitensluiten niet past, mag (op onze school)
- Hulp aanbieden voor de toekomst - preventief: nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij vóór, tijdens en na het pesten (tips geven voor handelen)
- Zoeken en oefenen van een andere reactie; bijvoorbeeld je niet afzonderen
- Het gepeste kind in laten zien, waarom een kind pest
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil
- Sterke kanten van de leerling benadrukken
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de degene die pest

N.B: Het gepeste kind niet over-beschermen, bijvoorbeeld door het naar school te brengen of door te zeggen 'ik zal het de 'pester(s)' wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je namelijk het gepeste kind in een uitzonderingspositie, waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Hulp aan de degene die pest:

Algemeen:

Er wordt uiteraard met degene die pest gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn (op zoek naar de oorzaak) om vervolgens de gevoeligheid voor wat hij met het slachtoffer uithaalt te vergroten, gekoppeld aan het maken van afspraken (met momenten voor evaluatie).

Degene die pest krijgt korte tijd de gelegenheid om zijn leven te beteren, alvorens zijn ouders bij de situatie te betrekken. Dit is natuurlijk wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

Begeleiding van degene die pest:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste
- Excuses aan laten bieden
- Laten inzien welke sterke (leuke) kanten het gepeste kind heeft
- Meedelen dat pesten verboden is - in en om de school (wijzen op de gedragscode)
- Belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt
- Het kind wordt aangeleerd niet meteen kwaad te reageren, leren te beheersen, een 'stop-eerst-nadenken-houding' aanleren

N.B:

- Het zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn
- Het inschakelen hulp: gesprekken met de interne begeleider en of het volgen van sociale- vaardigheidstrainingen, een kanjertraining

De ouders betrekken:

Er is altijd contact tussen ouders en school; de informatie delen en overleggen. Er wordt nagegaan wat de oorzaak van het pestgedrag van het kind, degene die pest, zouden kunnen zijn.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- Een problematische thuissituatie
- Een voortdurend gevoel van anonimiteit (zich buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gezet – niet kind mogen zijn
- Voortdurend met elkaar de competitie aangaan
- Er is een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt

Hulp aan de zwijgende middengroep

Om de zwijgende middengroep tot bondgenoot in de strijd tegen het pesten te maken zijn de volgende acties mogelijk:

- Pesten aan de orde stellen in de klas bijvoorbeeld door aandacht voor dit pestprotocol en het onderwerp regelmatig terug te laten komen. Telkens in andere bewoordingen en gebruikmakend van verschillende werkvormen.
- Als een leraar met de klas spreekt over pesten, is het raadzaam dat hij geen pestsituatie in de klas als uitgangspunt neemt. Mocht hij/ zij dit doen dan bestaat de kans dat de klas het probleem ontkent, bagatelliseert, het slachtoffer de schuld geeft of aangeeft dat het maar een grapje is. Degene(n) die pest(en) kunnen dan ook de gepeste leerling voor zijn of beschuldigen van klikken.
- Meedelen dat pesten verboden is in en om de school (wijzen op de gedragscode)

Via rollenspel kunnen de leerlingen het buitengesloten worden/ zijn aan den lijve ondervinden.

Hulp aan de ouders:

In de brochure “Pesten op school, hoe ga je er mee om?” staan de volgende adviezen:

Hulp aan de ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van degene die pest om het probleem bespreekbaar te maken
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport o.i.d.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten zal komen en dat de omgeving hieraan meewerkt

Ouders van degene(n), die pest(en):

- Neem het probleem van uw kind serieus
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een ‘pester’ te worden
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Besteed extra aandacht aan uw kind
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport o.i.d.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat
- Geef zelf het goede voorbeeld

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor anderen op te komen
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen

Stappenplan anti-pestprotocol:

Vooraf: Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd!

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest en de leerling die gepest wordt (apart van elkaar). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie in geschat. De leerkracht brengt altijd de interne begeleider op de hoogte van de situatie. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein e.d.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met degene die pest en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen.

Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem, waarbij gebruik gemaakt kan worden van beschikbare methoden. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen.

Binnen één week vindt eerste evaluatie plaats. De leerkracht zal nauwkeurig observeren.

Stap 3

In geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag wordt teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden.

Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 4

Gesprek met degene die pest en gepeste (leerkracht schat zelf in wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over twee weken.

Zo nee: analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan.

Leerkracht overlegt met ib-er. Er wordt een handelingsplan opgesteld voor de komende twee weken. Team wordt hiervan op de hoogte gebracht.

Dit wordt met de ouders gecommuniceerd.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Het verslag wordt uitgebracht aan de ib-er. Zijn de effecten positief, dan langzamerhand afbouwen. Zo niet: een nieuw handelingsplan opstellen, waarbij eventueel ook externe deskundigheid ingeschakeld kan worden.

Opmerkingen:

1. Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in ParnasSys.
2. Acties en afspraken dienen erop gericht te zijn het pesten onmiddellijk te stoppen en het gedrag te veranderen.
3. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld van een begeleidingsdienst, de schoolarts, een generalist, o.i.d.

Eventueel kan er besloten worden om een stap 6 te ondernemen:

Stap 6

Gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit bijvoorbeeld als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten, die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren.

Dit gesprek wordt geleid door een directielid of intern begeleider. De leerkracht(en) van de groep zijn op deze avond vanzelfsprekend aanwezig.

Doel van de bijeenkomst: informatieverstrekking en informatie over wat ouders kunnen doen om het gedrag te beïnvloeden? Er zal ook gestimuleerd worden dat ouders onderling contact zoeken.

In het uiterste geval kunnen in goed overleg met alle partijen (leerkracht, team, ouders, ib-er en directie) nog twee stappen gezet worden:

Stap 7

Een leerling (pester of gepeste) wordt tijdelijk in een andere groep geplaatst. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Stap 8

De pester wordt geschorst voor maximaal vijf dagen.

Mocht dit meerdere keren noodzakelijk zijn dan zal er met het Bevoegd Gezag worden overlegd of er een verwijderingsprocedure voor de pester(s) in gang kan worden gezet.

Evaluatie:

Het pestprotocol is door team, directie en MR vastgesteld en wordt om de twee jaar geëvalueerd. (2025-2026 najaar met MR besproken)

Websites:

Meer informatie over het tegengaan van pesten is te vinden op:

- www.pestweb.nl
- Boekjes van Bob van der Meer over tegengaan van pesten